

Tietoa kaneista ja jyrsijöistä

Jyrsijät (lat. rodentia) ovat pienikokoisten nisäkkäiden laho, joka saa nimensä jyrsijöille ominaisista jyrsimiseen sopivista talttamaisista etuhampaista. Jyrsijät ovat nisäkkäistä kaikkein monimuotoisin ja suurilukuisin eläinryhmä, jonka edustajia elää aina eteläiseltä pallonpuoliskolta napapiirille asti. Ne ovat erittäin suosittuja

lemmikkieläimiä, ja yleisimmin lemmikkinä pidetään hamstereita, gerbiilejä, kesyrottia, marsuja, chinchilloja sekä hiiriä. Niiden lisäksi myös muita hieman harvinaisempia jyrsijöitä voidaan pitää lemmikkinä.

Jyrsijöiden lisäksi Suomen Kani- ja Jyrsijäliitto ajaa kanien ja niiden kasvattajien asiaa. Kaneja on perinteisesti pidetty joko lemmikkeinä – sisällä tai ulkona – tai tuotantokaneina, joita on pidetty lihan, turkisten tai villan vuoksi. Kanit (*Oryctolagus cuniculus*) on jäniseläinten lahkoon kuuluva nisäkäs. Kani on sukunsa ainoa laji.

Tutustu myös Suomen Kani- ja Jyrsijäliiton alayhdistysten verkkosivuihin ja julkaisuihin. Tekstissä mainitut asumusten minimikoot ovat eläinsuojelulain minimiä suurempia harrastajien ja lajiyhdistysten suosituksia.

Kani

Vaikka moni toisin luuleekin, kanit eivät ole jyrsijöitä, vaan kani (*Oryctolagus cuniculus*) on jäniseläinten lahkoon kuuluva nisäkäs. Kani on sukunsa ainoa laji. Jäniseläimet ovat kuitenkin jyrsijöille läheistä sukua, ja myös niillä on talttamaiset hampaat joita ne käyttävät jyrsimiseen.

Kanirotuja on olemassa kymmeniä erilaisia noin kilon painoisista kääpiöistä jopa yli seitsemänkiloisiin jättiläisrotuihin. Kanit ovat seurallisia eläimiä, ja olisikin hyvä että kanilla olisi lajitoveri tai useampi seuranaan. Ne ovat kasvissyöjiä, joiden pääasiallinen ravinnonlähde on heinä – joko heinäna tai pellettinä. Lisäksi niille voidaan syöttää kaneille tarkoitettua kuivaruookaa sekä monia kasviksia. Eläinperäiset ruuat, kuten liha, maito tai kananmuna, eivät kuulu kanin ruokavalioon. Kanien elinikä vaihtelee roduittain, ja on keskimäärin 6–10 vuotta. Pienikokoiset rodut elävät pääsääntöisesti suuria kauemmin.

Aktiivisina eläiminä kanit tarvitsevat tilaa jaloitella, eikä lemmikkikaneja tulisikaan pitää pienessä häkissä koko elämänsä. Kani oppii usein tekemään tarpeensa vessalaatikoon, jolloin sen voi antaa liikusella vapaana asunnossa. Pienikokoiselle lemmikkikanille suositellaan vähintään 100 x 50 cm kokoista häkkiä. Ulkoilmaan tottunut kani voidaan asuttaa myös viileässä ulkorakennuksessa tai ulkona, kunhan sille tarjotaan vettä ja pesäkoppi, joka suojaa antaa turvaa ja tuulensuojaa.

Kanien kanssa voidaan harrastaa esimerkiksi valjaissa ulkona käyskentelyä, näyttelyitä tai kaniagilityä. Myös harrastemuotoinen tuotantokanien kasvatus on

Suomessa lisääntynyt viime vuosina – tätä tarkoitusta varten Kaniininkasvattajat on perustanut jäsenilleen tuotantokanijaoston.

- Kaniininkasvattajat ry (www.kaniininkasvattajat.fi)
- Suomen lemmikkikanityhdistys ry (www.lemmikkikanit.com)

Hamsteri

Hamstereita on olemassa noin 20 lajia, joista viittä lajia pidetään lemmikkieläiminä. Nämä lajit ovat syyrianhamsteri eli kultahamsteri, venäjänkääpiöhamsterit talvikko, campbelli ja roborovski sekä kiinankääpiöhamsteri. Eri lajeille on jalostettu runsaasti erilaisia turkki-, väri- ja kuviomuunnoksia. Hamsterit ovat luonteeltaan pääosin yöaktiivisiä, melko helposti kesyyntyviä ja ystävällisiä, mutta viihtyvät hyvin myös ilman ihmisen seuraa.

Syyrianhamsterit ja kiinankääpiöhamsterit ovat erakoita jotka eivät siedä lajitovereitaan, roborovskit ja campbellit taas ovat laumaeläimiä jotka tarvitsevat vähintään yhden kaverin. Talvikot voidaan asuttaa yksin tai kaverin kanssa. Hamsterit ovat sekasyöjiä, joiden pääasiallinen ravinto koostuu jyväseoksesta tai täysravintopelletistä, vihanneksista sekä eläinproteiinista. Hamsterien elinikä on lajista riippuen noin 1,5 – 3,5 vuotta.

Syyrianhamsterit tarvitsevat vähintään 80 x 40 cm kokoisen asumuksen, kääpiöhamsterit vähintään 50 x 40 cm. Asumukseksi soveltuu häkki, muovinen tehdasvalmisteinen terraario eli ”duna”, lasiterraario, vanha akvaario tai verkkokannella varustettu muovinen säilytyslaatikko. Hamsterien häkki tarvitsee siivousta noin 2 viikon välein. Ne oppivat yleensä tekemään tarpeensa häkin yhteen nurkkaan, jolloin tuota nurkkaa voidaan tyhjentää useammin ja asumuksen siivousväli pitenee.

- Suomen hamsteriyhdistys ry (www.hamsteriyhdistys.net)

Gerbiili

Gerbiili eli mongoliangerbiili on lemmikkinä pidettävistä hyppymyyristä yleisin. Niille on jalostettu paljon erilaisia väri- ja kuviomuunnoksia. Luonteeltaan gerbiilit ovat päiväaktiivisiä, seurallisia, aktiivisia ja uteliaita.

Gerbiilit ovat laumaeläimiä, joita on oltava aina kaksi tai enemmän. Ne ovat sekasyöjiä, joiden pääasiallinen ravinto koostuu jyväseoksesta tai täysravintopelletistä, vihanneksista sekä eläinproteiinista. Gerbiilien elinikä on noin 3,5–4 vuotta.

Sopiva asumus gerbiileille on lasinen tai muovinen terraario. Kahdelle eläimelle asumuksen tulisi olla vähintään 30 x 40 cm kokoinen, ja suurempi lauma tarvitsee suuremman asumuksen. Gerbiilit rakastavat kaivamista, joten asumuksessa tulisi olla runsaasti kuiviketta kaiveltavaksi. Gerbiilit ovat hyvin hajuttomia ja niiden terraario tarvitsee siivousta noin 3–4 viikon välein.

- Suomen gerbiiliyhdistys ry (www.gerbiiliyhdistys.fi)

Degu

Degu eli torvimyyrä on Andien vuoristoalueelta kotoisin oleva jyrsijä. Ne ovat luonteeltaan päiväaktiivia, sosiaalisia ja älykkäitä.

Degut ovat laumaeläimiä, ja ne nauttivat lajitoverien seurasta. Lajin ruokinta vaatii tarkkuutta: niiden perusravinnoksi soveltuu hyvälaatuinen chinchillapelletin ja marsupelletin sekoitus sekä hyvälaatuinen kuivattu heinä. Tuoreet vihannekset sekä rasvaiset ja sokeriset ruuat kuten pähkinät ja hedelmät ovat deguille haitallisia. Oikeanlaisella hoidolla ja ruokavaliolla degu saattaa elää jopa 15–vuotiaaksi.

Asumuksessa on oltava runsaasti tilaa ja mahdollisuuksia kiipeilyyn. Häkin koon on oltava vähintään 0,3 neliometriä (esim. 50 x 60 cm) yhdelle degulle. Häkki kaipaa siivousta noin 1–2 viikon välein.

- Suomen gerbiiliyhdistys ry (www.gerbiiliyhdistys.fi)

Kesyhiiri

Kesyhiiri on kotihiirestä jalostettu hiiren kesy muoto, josta on olemassa lukemattomia erilaisia turkki-, kuvio- ja värimuunnoksia. Minihiiri ei ole erillinen hiirilaji, vaan kesyhiirestä jalostettu harvinainen pienikokoinen muunnos. Maissihiiri ja tanssihiiri ovat kesyhiiristä joskus käytettyjä virheellisiä nimityksiä. Kesyhiiret ovat luonteeltaan pääosin yöaktiivisia, kesyjä, ystävällisiä sekä uteliaita.

Hiiret ovat laumaeläimiä, ja erityisesti naarashiiret viihtyvät parhaiten laumassa. Uroshiiret saattavat olla aggressiivisia toisille uroksille, joten ne voidaan joutua asuttamaan yksin. Hiiret ovat sekasyöjiä joiden pääasiallinen ravinto koostuu jyväseoksesta tai täysravintopelletistä, vihanneksista sekä eläinproteiinista. Hiiren elinikä on noin 1-2 vuotta.

Asumukseksi kesyhiirille soveltuu parhaiten lasinen tai muovinen terraario, sillä häkin pintojen välistä ne voivat mahtua pakenemaan. Yksi hiiri tarvitsee vähintään 40 x 25 cm kokoisen terraarion, ja mitä enemmän hiiriä laumassa on sitä suuremman terraarion ne tarvitsevat. Hiirten terraario tarvitsee siivousta noin kerran viikossa, uroshiirten asumus yleensä haisee voimakkaammin kuin naaraiden.

- Suomen näyttely- ja lemmikkihiiret ry (<http://www.hiiret.fi>)

Kesyrotta

Kesyrotta on isorotasta jalostettu rotan kesy muoto. Kesyrotilla on olemassa runsaasti erilaisia turkki-, kuvio- ja värimuunnoksia. Kesyrotat ovat erittäin seurallisia, uteliaita ja älykkäitä eläimiä, jotka ovat pääosin yöeläimiä mutta puuhastelevat myös päivisin.

Rotat ovat laumaeläimiä, jotka tarvitsevat aina lajitoverin seuraa. Ne ovat sekasyöjiä joiden pääasiallinen ravinto koostuu jyväseoksesta tai täysravintopelletistä, vihanneksista sekä eläinproteiinista. Kesyrotan keskimääräinen elinikä on noin 1,5 – 2,5 vuotta.

Sopiva asumus rotille on häkki, jossa on paljon kiipeilymahdollisuuksia ja muita virikkeitä. Kahdelle rotalle asumuksen tulisi olla minimissään 60 x 40 cm kokoinen ja

mielellään melko korkea. Seurallisina eläiminä rottia ei tulisi jättää häkkiinsä lojumaan, vaan niiden kanssa on syytä seurustella päivittäin ja ne nauttivat esimerkiksi häkin ulkopuolella jaloittelusta. Rotat ovat erittäin älykkäitä, ja ne voidaan opettaa esimerkiksi tekemään temppuja. Rottien häkki kaipaa siivousta noin kerran viikossa, urosrottien asumus yleensä haisee voimakkaammalle kuin naaraiden.

- Suomen kesyrottayhdistys ry (<http://www.kesyrottayhdistys.fi>)

Chinchilla

Chinchillat ovat Etelä-Amerikan Perusta, Boliviasta ja Chilestä kotoisin olevia jyrsijöitä, joilla on erittäin pehmeä ja tiheä turkki. Niitä onkin käytetty ja käytetään edelleen turkiseläiminä esimerkiksi Yhdysvalloissa.

Chinchilloja voidaan asuttaa yksin tai pareittain. Ne ovat yöeläimiä ja ovat aktiivisimmillaan iltaisin ja öisin. Chinchillan pääasiallinen ravinto on kuivattu hyvälaatuinen heinä sekä chinchillan täysravintopelletti. Tuoreet kasvikset ja hedelmät tai rasvaiset herkut kuten pähkinät eivät kuulu chinchillan ruokavalioon. Chinchillat elävät 10–18 vuotta, oikeanlaisella hoidolla jopa yli 20 vuotta, joten chinchillan hankkiminen lemmikiksi vaatii pitkäaikaista sitoutumista. Lajin luonne on luonnostaan arka, mutta ne oppivat lemmikkinä luottamaan tuttuihin ihmisiin.

Sopiva asumus chinchillalle on häkki, jonka korkeus on vähintään 70 cm ja pohjapinta-ala 0,4 neliometriä (esim. 50 x 80 cm). Häkissä olon lisäksi ne tarvitsevat päivittäistä jaloittelua häkin ulkopuolella. Asumus tulisi siivota noin viikon välein.

- Suomen lemmikkichinchillat ry (www.chinchilla.fi)

Muita jyrsijälajeja

Tässä esiteltujen jyrsijöiden lisäksi Suomessa pidetään lemmikkinä myös muita hieman harvinaisempia jyrsijälajeja, kuten siperianmaaoravia, richardsonin maaoravia, erilaisia hyppymyyriä, harvinaisia hiirilajeja, unikekoja, arosopuleita ja niin edelleen. Monet harvinaisemmat lajit löytyvät pääosin vain valveutuneimpien jyrsijäkasvattajien ja -harrastajien hallusta. Tutustu myös Suomen kani- ja jyrsijäliiton ylläpitämään kasvattajalistaan, josta löytyy liiton hyväksymien kasvattajien yhteystiedot.

- Hyppymyyrät: Suomen gerbiiliyhdistys ry (www.gerbiiliyhdistys.fi)
- Okahiiri, natalhiiri, vaivaishiiri, afrikkalainen kääpiöhiiri ja seeprahiiri: Suomen näyttely- ja lemmikkihiiret ry (<http://www.hiiret.fi>)